

ומי שאני בין אבילות ידיה לאבילות דידה –

And is there a difference between his mourning and her mourning

OVERVIEW

הוא ישן בין האנשים וכו' (in the name of רבא) qualified the rule of רב יוסף [בריה דרבא] that it applies only if לא בעל, however if בעל then אשתו ישנה עמו. The גמרא asked, this cannot be for the rule of הוא ישן וכו' is where he was already בעל the מצוה. The גמרא answered (that by אבילות the rule is even if בעל [since the איסור of ביאה by an אבל is not that strict]), the ruling of רב יוסף was if נדה אשתו נדה (by the חופה), that if he was בעל, they may מתייחד together (since the איסור נדה is very strict they will not transgress it). The גמרא challenges this assumption that נדות is stricter than אבילות, and concluded that by his אבילות he must sleep בין האנשים (even if בעל), however by her אבילות there is no concern (if he was בעל), for she will balk at his advances. The גמרא then asked is there a difference between אבילות ידיה (where we are strict) and אבילות דידה (where we are lenient) and cites a second ברייתא, which equates אבילות ידיה with אבילות דידה and in both instances they may be מתייחד together. תוספות discusses why could not the גמרא have presented the contradiction between the two ברייתות without mentioning the ruling of רב יוסף.

תוספות asks:

תימה דבלאו מילתא דרב יוסף הוי מצי למיפרך ברייתות אהדדי¹ -

It is astounding! The גמרא could have asked regarding the contradiction of the two ברייתות without the statement of רב יוסף. The first ברייתא (of הרי שהיה וכו') rules that by אבילות we separate the חתן וכלה (so that והיא ישנה וכו') and in the second ברייתא (of מי וכו') we are not required to separate them (but rather עמה אבילות (עמו/עמה) (וינוהג(ת)).

תוספות answers:

ויש לומר דאי לאו הוה מילתא דרב יוסף הוה מפלגין בין שעת חופה לשלא בשעת חופה -

And one can say; were it not for the statement of רב יוסף we could have distinguished between an אבילות which took place during the חופה, and an אבילות which takes place not during the חופה, but later in their marriage, and we would say -

דבשעת חופה יצרו תוקפו אף על גב דבעל -

That during the חופה (which is the case of the first ברייתא) his passion controls him even though he was בעל once; therefore we need to separate them; however in the

¹ See 'Thinking it over' # 1.

second ברייתא where they were married for a while already, it is not יצרו תקפו and they need not be separated; this is how we would reconcile the ברייתות if it were not for רב יוסף -

אבל לרב יוסף לא מצי לפלוגי בהכי דהא בבעל חשיב ליה כאשתו ישנה² -

However according to רב יוסף we cannot differentiate in this manner (that there is a difference between שעת חופה and שעת חופה), **because רב יוסף considers בעל as an 'old' wife,** meaning -

דאפילו בשעת חופה אשתו ישנה עמו בנדה ובאבילות דידה -

That even בשעת חופה, if he was בעל, his wife may sleep with him whether she is a נדה or whether it is her אבילות (this shows that he can control himself even בשעת חופה [as long as he was בעל] -

ואפילו הכי באבילות דידה קתני הוא ישן בין האנשים ולהכי פריך שפיר³ -

And nevertheless if it is his אבילות, the ברייתא teaches that הוא ישן בין האנשים. So therefore the גמרא correctly asks, 'is there a difference between אבילות and אבילות דידה', and cites the second ברייתא, which equates אבילות דידה with אבילות דידה.

תוספות offers another answer to his original question:

ולרבינו שמשון בן אברהם נראה דאי לאו דרב יוסף לא הוה קשה מידי⁴ -

And it is the view of the רשב"א that if not for רב יוסף there would be no difficulty in resolving the two ברייתות -

דעמו ועמה דקתני בברייתא לאו עמו במטה אלא עמה⁵ בבית⁶ -

For the term עמו ועמה which the second ברייתא states does not mean 'with him' in the same bed, but rather, 'with (her) [him]', in the same house, but they need to sleep separately (he by the men and she by the woman) as the first ברייתא ruled -

אבל לרב יוסף דבאבילות דידה אשתו ישנה עמו⁷ -

However since according to רב יוסף regarding her אבילות, his wife may sleep with him -

אם כן הא דקתני נוהג עמה אבילות היינו עמה במטה -

It follows that this which the second ברייתא states, 'he conducts אבילות with her'

---

² השי"ן והנו"ן קמוצים.

³ See 'Thinking it over' # 2.

⁴ The רשב"א uses the term 'לא הוה קשה מידי' (there is no question at all), as opposed to the first answer of תוספות which states 'הוה מפלגין' (we can distinguish). According to the first answer the term עמו ועמה in the second ברייתא means עמה במטה, which contradicts the first ברייתא of רב יוסף; however we can reconcile the contradiction by distinguishing between שעת חופה and שעת חופה. According to the רשב"א, however the term עמו ועמה in the second ברייתא means only בבית and not במטה for it agrees with the first ברייתא that הוא ישן וכו', therefore it is לא קשה מידי.

⁵ In תוה"ר the גירסא is עמו בבית. See רש"ש.

⁶ would mean that she must conduct herself according to the laws of אבילות whenever she is in the house with him, but not that they may sleep together..

⁷ This means they may be alone together (but are not permitted to have relations).

it means with her in the same bed, so -

דומיא דהכא⁸ באבילות ידיה הוי עמו במטה -

Similarly here by אבילות ידיה it also means עמו במטה.

⁹גמרא clarifies the continuation of the תוספות

והא דמשני תני באבילות ידיה הוא ישן אינו מגיה הברייתא -

And this which the גמרא answers, 'read by אבילות ידיה that he sleeps with the men, etc.', the גמרא did not intend to amend the ברייתא -

אלא מפרש דעמו דקתני בברייתא דהכי הוא¹⁰ -

But rather to clarify, that when the ברייתא teaches 'עמו', this is what עמו meant that הוא ישן בין האנשים -

ופריך והא עמו קתני מאי לאו עמו במטה פירוש דומיא דעמה¹¹ -

And the גמרא challenged this answer, saying, 'but the ברייתא reads עמו, does not that mean עמו במטה, and the reason the גמרא now assumes that עמו means עמו - עמה במטה, because it is similar to עמה, which all agree means עמה במטה -

ומשני לא עמו בבית כדאמר¹² ליה רב כולי:

And the גמרא answered, 'no; עמו means עמו בבית as רב said to, etc. that there is a difference whether one is in the presence of the (ה) אביל or not.

SUMMARY

We can distinguish between the two ברייתות, either by saying that the first ברייתא, which requires separation is discussing בשעת חופה and the second ברייתא, which does not require separation is discussing לאחר חופה, or by saying that the עמו ועמה in the second ברייתא means in the house, but they need to be separated. However according to רב יוסף who differentiates between אבילות ידיה and אבילות דידה these distinctions are not applicable.

⁸ Others amend this to read דהכא (instead of דהכא). The question is not (like רש"י says ונוהגת רש"י) since the ברייתא does not say הוא ישן וכו' that means they may be together, but rather that the word עמו implies עמו במטה.

⁹ According to the רשב"א who explains that without רב יוסף we would interpret עמו to mean עמו בבית; therefore when the גמרא gave the answer הוא ישן וכו' it seems that the גמרא wanted to change the גירסא. However this is not necessary, for the גמרא could have answered that עמו means עמו בבית (and not עמו במטה), not like עמה, which means עמה במטה. [Additionally, since the מקשה assumes עמו to mean עמו במטה, adding הוא ישן would make the ברייתא self-contradictory.]

¹⁰ Even though that עמה means עמה במטה, nevertheless this תרצן maintains that עמו means עמו בבית.

¹¹ Regarding אבילות דידה we agree that it can be עמה במטה, therefore it follows that by אבילות ידיה it also means עמו (עמו ועמה). since the תנא uses the same term (of עמו ועמה).

¹² The intention of the words עמו ועמה is not to discuss whether מותר להתייחד or not, but rather 'merely' to teach us that the אבילות of the non-mourning spouse is only in the presence (עמו עמה) of the mourning spouse.

THINKING IT OVER

1. תוספות asks that without רב יוסף there is a contradiction between the two אבילות ברייתות.¹³ Seemingly however without רב יוסף (who distinguishes between אבילות דידה and אבילות דידה) we would assume the same rule applies by both אבילות, and the second ברייתא which states עמה and עמו (without distinction), means that they are תוספות the אבילות in the same manner that והיא ישנה. הוא ישן וכו' What is the question?!¹⁴

2. תוספות answers that if not for רב יוסף we can reconcile the ברייתות by differentiating between שעת חופה (the first ברייתא) where יצרו תקפו and therefore הוא, and שעת חופה (the second ברייתא) where they may be together. However רב יוסף teaches that even בשעת חופה if it is בעל (by אבילות דידה) it is like בשעת חופה. However we can still use this distinction even according to רב יוסף that there are three levels, 1) if it is לא בעל they are always separated, 2) if he was בעל; by אבילות דידה or פירסה נדה they can be together even בשעת חופה (but not באבילות), and 3) if it is בשעת חופה then even באבילות דידה they can be together. There is no contradiction even according to רב יוסף.¹⁵

---

¹³ See footnote # 1.

¹⁴ See מהרש"א.

¹⁵ See תוה"ר ופנ"י.